

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Tomáše Langáška a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **A. M. S.**, zastoupen Mgr. Tomášem Císařem, advokátem se sídlem Vinohradská 22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 3. 2017, č. j. OAM-162/LE-LE21-ZA08-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 9. 2018, č. j. 29 Az 33/2017 - 77,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 9. 2018, č. j. 29 Az 33/2017 - 77, **se ruší.**

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 3. 2017, č. j. OAM-162/LE-LE21-ZA08-2014, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení celkem **12 342 Kč** k rukám právního zástupce žalobce Mgr. Tomáše Císaře do 30 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 29. 7. 2014, a uvedl, že je etiopské národnosti i etiopské státní příslušnosti. Je členem politické strany Ginbot 7. Má vysokoškolské vzdělání obor environmentalistika a zdravotní věda, tři a půl roku pracoval ve státním zdravotním úřadu v Etiopii. Vlast opustil v září 2013 z náboženského a politického důvodu.

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 17. 3. 2017, č. j. OAM-162/LE-LE21-ZA08-2014, (dále „napadené rozhodnutí“) neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“). Ve vztahu k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu žalovaný předně poukázal na rozpory ve výpovědi žalobce, ve které nejprve uvedl členství ve straně Ginbot 7, následně členství opakovaně popřel. Žalobce uvedl rozdílné údaje ohledně délky zadržení kvůli demonstraci pořádané stranou Blue Party a rozdílné údaje o tom, kdy probíhala spolupráce s touto stranou. Během zadržení žalobce zaplatil kauci a podepsal čestné prohlášení, čímž byla záležitost ukončena. Žalobce se po propuštění zapojil do běžného života, bez potíží si vyřídil turistické vízum do ČR, s vidinou nabídky zaměstnání se opět vrátil do vlasti. K opětovnému odcestování se rozhodl až poté, co toto zaměstnání nezískal. Žalobce se pouze domnívá, že mu v průběhu domovní prohlídky byly zabaveny materiály strany Ginbot 7. Žalovaný nezpochybnil, že členství v opoziční politické straně, jež je státem považována za teroristickou, by mohlo mít za následek zvýšený zájem státních orgánů o žadatele samotného., Vycházel však z výpovědi stěžovatele ze dne 4. 1. 2017, ve které své členství ve straně Ginbot 7 popřel a potvrdil pouze členství v Blue Party. Je tedy členem legální opoziční strany. Žalobce tak nebyl ve vlasti pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod.

[3] Ve vztahu k § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný uvedl, že co týká se účasti na demonstraci proti vměšování vlády do náboženských záležitostí, žalobce po svém šestidenním propuštění v roce 2012 neměl jiné potíže s tímto spojené. Žalovaný uzavřel, že vzhledem k závažným rozporům ve výpovědi ohledně spolupráce se stranou Blue Party, zadržení na šest týdnů a následnému zákazu činnosti ve státním zdravotním úřadě, žalovaný výpověď nepovažuje za věrohodnou. Žalovaný proto neshledal u žalobce odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.

[4] K otázce hrozby vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu žalovaný odkázal na informace o zemi původu, dle nichž vláda považuje diasporu za jednoho z viníků krize, roste nedůvěra k lidem, kteří se vrací ze zahraničí, nicméně postoj je ambivalentní, neboť jejich perzekucí by si vláda příliš nepomohla. Žalovaný nezpochybnil nelehkou situaci v Etiopii, žalobce si však po propuštění bez potíží našel zaměstnání, v opuštění vlasti mu nebylo bráněno, a ani jedno ze zatčení nesouviselo s činností pro stranu Ginbot 7. Zemi opustil až poté, co slíbené zaměstnání nedostal a kvůli domovní prohlídce, které však nebyl přítomen. Žalovaný tak dospěl k závěru, že žalobcův návrat nelze automaticky považovat za relevantní ve vztahu k hrozbě vážné újmy.

[5] Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu. Krajský soud v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) rozsudkem ze dne 27. 9. 2018, č. j. 29 Az 33/2017 - 77, (dále „napadený rozsudek“) žalobu zamítl. Krajský soud byl přesvědčen, že z materiálů, které žalovaný shromáždil ze své iniciativy, jasně vyplývá objektivní zhodnocení stavu politického prostředí v Etiopii, které je spojeno s problematikou lidských práv, kdy za nejvýznamnější problém je považováno a popisováno obtěžování a ponižování opozičních členů, stoupenců a novinářů, údajné mučení, bití, týrání a špatné zacházení s vězni ze strany bezpečnostních složek, i politicky motivované procesy. K tomu pak žalobce sám připojil mnohé podklady, které tuto situaci dokreslují. Ani žalovaný, ani soud nesporují, že země původu žalobce je zemí, která se z evropského pohledu chápání demokratických

principů vyznačuje značnými problémy. Krajský soud se však ztotožnil se závěrem o nevěrohodnosti žalobcovy výpovědi, a neshledal pochybení v závěru žalovaného o nenaplnění důvodných obav z pronásledování podle § 12 zákona o azylu. Krajský soud souhlasil se žalovaným, že problematická situace v oblasti dodržování lidských práv neznamená, že všichni občané takové země jsou pronásledováni a ohroženi. Není ani důvodu se domnívat, že by v případě návratu mohl mít stát o žalobce zvýšený zájem. Krajský soud v souladu se žalovaným neshledal důvody hrozby vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Krajský soud proto žalobu zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podává kasační stížnost z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“). Ve správním řízení byl zásadním způsobem porušen § 3 správního řádu, když správní orgán nezjistil stav věcí, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Dále byly porušeny zásady správního řízení především obsažené v § 2 odst. 3 a 4 správního řádu, protože správní orgány nepřihlédly ke specifickým okolnostem řešeného případu a nešetřily oprávněné zájmy účastníka řízení. Soud nedostatečně přezkoumal činnost správních orgánů, a zároveň sám soud zatížil své rozhodnutí nezákonností, když své rozhodnutí nepřesvědčivě zdůvodnil. Soud zcela ignoroval namítané podstatné skutečnosti a omezil se výhradně na odkazy směrem k napadenému rozhodnutí.

[7] Stěžovatel opakovaně poukazoval na složitou životní situaci, kdy se obává návratu do vlasti s ohledem na svou předchozí protistátní činnost, kdy byl již v tomto směru vyšetřován policií a všechny osoby náležející do jeho skupiny byly nějakým způsobem postiženy. Stěžovatel má za to, že dostatečně prokázal důvodnost nároku na udělení politického azylu dle § 12 písm. a), neboť již byl v domovské vlasti za uplatňování svých politických práv pronásledován a v případě návratu do vlasti mu hrozí další persekuce. Stěžovatel předestřel správnímu orgánu dostatečně jasný a konkrétní „azylový příběh“, který jasně dokládá možné pronásledování v případě návratu do vlasti, stejně jako hrozbu vážné újmy. Stěžovatel dále odkazuje na články 195. – 219. z metodické Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydané Úřadem vysokého komisaře pro uprchlíky OSN, v roce 1992, (dále „příručka“) k problematice prokazování faktů. Soud však potvrdil názor, že stěžovatel neposkytl dostatečnou podporu pro svá tvrzení, resp. že jeho tvrzení jsou nedostatečná a jeho příběh je nevěrohodný. Tento postoj není nijak podložen a jde pouze subjektivní hodnocení na úrovni obecných spekulací.

[8] Ačkoliv je žadatel o azyl povinen uvést relevantní faktory pro svou žádost a přesvědčivě doložit tvrzená příkoří, není tím správní orgán zbaven svých povinností za účelem zjištění skutečného stavu věci. Správní orgán odmítl přispět svou aktivní činností ke zjištění skutkového stavu věci a zároveň opomíjí obecné pravidlo, dle kterého se v pochybnostech, za situace, kdy nelze průkazně tvrzení účastníka ověřit, vždy straní účastníku řízení a jeho žádosti se vyhoví. Bylo povinností správních orgánů, aby samy ověřily skutečný stav věci. Tvrzení stěžovatele byla bagatelizována, aniž by byla dostatečně ověřena jejich relevance. Uváděné skutečnosti přitom svědčí pro důvodnost přiznání azylu dle § 12 zákona o azylu. Stěžovatel k definici „politického názoru“ odkazuje na odbornou

literaturu, z níž plyne, že pokud byly politické názory vyjádřeny a pokud žadatel či jiné osoby v obdobném postavení utrpěly újmu či byly vystaveny výhrůžce represivních opatření, pak lze shledat odůvodněný strach. Již samo zapojení stěžovatele do protivládní činnosti je zjevně způsobilé být důvodem pro udělení azylu, navíc s ohledem na rozsah persekuce, které jsou v domovské vlasti všichni odpůrci režimu vystaveni, což vyplývá i z podkladů založených ve správním spise.

[9] I kdyby nebyly zjištěny informace, pokud jde o azylové důvody dle § 12, je na místě poukázat na prokazatelnou existenci důvodů zvláštního zřetele hodných, pro které je na místě udělit azyl dle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel popsal, že po zatčení pro své protivládní aktivity byl uvězněn, mučen i podroben jinému ponižujícímu zacházení. Stejně jako podklady ve správním spise i sdělení stěžovatele potvrzují, že situace ve věženích je velice špatná a mučení je běžně užíváno policií jako vyšetřovací prostředek. Ze shromážděných materiálů, stejně jako z výpovědi stěžovatele, je zřejmé, jak špatná je situace osob, které se jakýmkoliv způsobem ozývají proti politice současné vládní garnitury. Správní orgán má tvrzení stěžovatele za nevěrohodná, avšak otázka relevantnosti udělení azylu z důvodů zvláštního zřetele hodných je zde nasnadě. S ohledem na přístup represivních složek obecně k jakýmkoliv politickým aktivistům viz shromážděný spisový materiál), je na místě mít obavy, pokud ne přímo o život, tak o zdraví stěžovatele. Stěžovateli tak hrozí vážná újma spočívající v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání. Nemusí být postaveno najisto, že stěžovatel bude takovému jednání vystaven, ale je zde nutno zkoumat, zda existuje skutečně odůvodněné a reálné nebezpečí této újmy. S odkazem na podklady založené ve správním spisu (zejména pak zpráva Human Rights Watch) stěžovatel konstatuje, že nelze vyloučit, že po návratu do vlasti mu hrozí persekuce ze strany státních orgánů, ať již v podobě systematického pronásledování nebo věznění v nelidských podmínkách. Soud odmítá tuto možnost s ohledem na nevěrohodnost tvrzení stěžovatele, avšak není žádný relevantní podklad nebo zjištění, které by takové nebezpečí vyvracelo, tedy mělo být postupováno ve prospěch stěžovatele.

[10] Stěžovatel na závěr poukazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu k odůvodňování soudních rozsudků, a domnívá se, že krajský soud nevypořádal řádně žalobní námitky, v jeho věci tak bylo porušeno právo na spravedlivý proces. S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, alternativně, aby zrušil též napadené rozhodnutí a vrátil věc žalovanému.

[11] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci a je přesvědčen o zákonnosti a správnosti napadeného rozhodnutí. V dalším odkazuje na vyjádření k žalobě ze dne 25. 8. 2017. Napadený rozsudek považuje za věcně správný, zákonný a netrpící vadami vytýkanými v kasační stížnosti. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou, případně odmítl.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, je podána osobou oprávněnou, a stěžovatel je

zastoupen ustanoveným zástupcem. Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda význam posouzení kasačních námitek podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, tedy její přijatelností (§ 104a s. ř. s.).

[13] Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Jeho výklad byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (veškerá judikatura je dostupná na www.nssoud.cz). Jeden z případů přijatelnosti je dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[14] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Kasační stížnost je důvodná.

[15] Stěžovatel označil jako jeden z důvodů kasační stížnosti nepřezkoumatelnost rozsudku, z důvodu, že krajský soud nevypořádal řádně žalobní námitky. Nejvyšší správní soud proto předně posoudil napadený rozsudek z tohoto hlediska. Stěžovatel nekonkretizoval, která ze žalobních námitek zůstala opomenuta. Nejvyšší správní soud nesouhlasí se stěžovatelem, že by jeho žalobní námitky nebyly správním soudem řádně vypořádány. Krajský soud se na s. 8 vyjádřil k námitce, že žalovaný nehodnotil žalobcem sdělené informace o brutalitě mučení, k námitce, že není k dispozici zpráva označující stranu Ginbot 7 za teroristickou, i k námitce, že žalovaný dostatečně nezhodnotil žalobcem předložené materiály. Na s. 9 napadeného rozsudku se krajský soud vyjádřil k podkladům o zemi původu. Krajský soud se ztotožnil se žalovaným v jeho závěru o nesplnění předpokladů § 12 zákona o azylu z důvodu rozporuplnosti příběhu žalobce. K dalším žalobním námitkám, např. nedostatečnému zhodnocení pojmů „uplatňování politických práv a svobod“ a „zastávání politických názorů“ nepovažoval soud za nutné se blíže vyjádřit, neboť neuvěřil sdělením žalobce a tyto žalobní námitky by považoval za adekvátně uplatněné v případě, že by žalobcova tvrzení bylo možné uzavřít jako zcela věrohodná. Na závěr se krajský soud vyjádřil k závěru o neshledání důvodů hrozby vážné újmy. Napadený rozsudek je tak přezkoumatelný a vypořádání žalobních námitek je dostatečně odůvodněné.

[16] Stěžovatel v kasační stížnosti nesouhlasí se závěrem soudu, že jeho tvrzení jsou nedostatečná a jeho příběh je nevěrohodný. V případech, kdy žadatel ani žalovaný není schopen doložit či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem, zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS). Věrohodná výpověď žadatele je pak dostatečným důkazním prostředkem, kterým žadatel prokazuje pronásledování vlastní osoby, resp. hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy. Pokud má správní orgán ohledně předestřeného příběhu pochybnosti, je na něm, aby shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele vyvracejí či zpochybňují (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs

235/2004 - 57). Správní orgán musí dát žadateli při pohovoru dostatečný prostor k tomu, aby mohl předestřít podrobně svůj příběh, a to včetně všech detailů, které jsou často důležitým vodítkem pro posouzení věrohodnosti žadatele. Pokud správní orgán zjistí ve výpovědi určité rozpory, musí mít žadatel možnost tyto nesrovnalosti vysvětlit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2015, č. j. 4 Azs 71/2015 - 54). Pokud se žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie a jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, je třeba z jeho výpovědi vycházet (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008, a ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017 - 36).

[17] Specifikem azylového řízení je zásada, že při splnění daných podmínek se uplatní pravidlo v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. V rozsudku ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017 - 40, Nejvyšší správní soud konstatoval: „*Důkazní standard* přiměřené pravděpodobnosti *se aplikuje nejen v rámci celkové úvahy o pravděpodobnosti pronásledování, ale nutně* i na posouzení věrohodnosti jednotlivých dílčích tvrzení *žadatele o azyl, která jsou posléze podkladem této* celkové úvahy. *To znamená, že pokud je přiměřeně pravděpodobné, že daná událost proběhla tak, jak tvrdí žadatel o azyl, žalovaný musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Žalovaný může* zcela *vyloučit z celkového posouzení pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř najisto, že se nestaly (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo). Ostatní tvrzení musí být součástí celkového posouzení rizika pronásledování, kde jim bude přisouzena váha* podle míry pravděpodobnosti, *s jakou lze soudit, že odpovídají skutečnosti. V konečné fázi tedy žalovaný posuzuje všechny relevantní skutečnosti a okolnosti žádosti o mezinárodní ochranu jednotlivě i ve vzájemných souvislostech*.“ (srov. bod 17)

[18] Nejvyšší správní soud vycházel z informací poskytnutých stěžovatelem v průběhu řízení o mezinárodní ochraně. Stěžovatel měl být podle jeho tvrzení zatčen dvakrát. Poprvé v červenci 2011 (později uvedl, že to bylo v prosinci 2012) v Addis Abebě, když vypomáhal při přípravě pohoštění při shromáždění v mešitě. V zemi původu intervenuje stát do náboženských záležitostí, většina náboženských vůdců je ve vězení, v mešitách se o tom diskutuje a vláda zatýká. Zatčení stěžovatele trvalo 6 dní, skončilo varováním a podpisem, po propuštění neměl kvůli náboženství jiné problémy.

[19] K druhému zatčení mělo dojít v dubnu 2012 na šest týdnů (později pozměněno na květen 2013, podle protokolu ze dne 4. 1. 2017 se jednalo o dva měsíce), a bylo to z důvodu spolupráce na organizaci demonstrace strany Blue Party. Podle žalovaného byl rozpor v tom, že stěžovatel současně sdělil, že spolupráce se stranou Blue Party probíhala až v červnu 2012, jelikož vláda odložila povolení k uspořádání demonstrace až na červen. V žádosti stěžovatel uvedl „*byl jsem 6 týdnů zatčen. Jedna strana, která zahrnuje většinu mladých, vyvolala demonstrace. Já jsem na tom spolupracoval a byl jsem zatčen*“. V rámci pohovoru ze dne 29. 7. 2014 uvedl: „*To byla spolupráce se stranou, která organizovala celostátní demonstrace. Jmenuje se Blue Party, je to vyloženě mládežnická strana. Ta spolupráce probíhala v červnu roku 2012 a kvůli tomu mě vláda pronásledovala*“. Stěžovatel byl požádán, aby vysvětlil rozpor mezi tím, že byl zatčen v dubnu a spolupráce probíhala v červnu a odpověděl: „*Ten začátek je v dubnu 2012, ale tam byla událost shromáždění Africké jednoty, takže vláda kvůli tomu odložila to povolení. Takže ve skutečnosti se ta demonstrace*

konala na začátku června.“ Ale kdy jste tedy byl zatčen? „*28. den čtvrtého měsíce 2005 etiopského kalendáře* (pozn. tlumočníka asi duben 2012)“. Nejvyšší správní soud dodává, že dokument *Sdělení seznam osob k zatčení*, který stěžovatel doložil do spisu, je datován 24. 8. 2005.

[20] Stěžovatel dne 29. 7. 2014 uvedl, že k samotnému zatčení došlo na školení organizovaného nadací pro děti bez rodinného zázemí: „*...přišli v civilu a zatkli mě. Vzali mě do nějaké pracovny, vyslechli mě a odvezli do vězení ve vojenské škole*“, v ručně psaném prohlášení doručeném žalovanému dne 28. 11. 2014 uvedl, že se tak stalo na školení zastřešeném WFP (pozn. překladatele: mezinárodní potravinový program) pro lidi nakažené virem HIV: „*dva bezpečnostní pracovníci zavolali jednoho ozbrojence a řekli mu, aby mě odvedl ze školení a nasadil mi pouta a dali do malého auta a zavedli mě na policejní stanici s názvem Populare* (...) *K večeru nás naložili do uzavřeného auta* (...) *a odvezli nás do Sendafa* (...) *kde nás umístili do malé místnosti, která měla zhruba 2x2 metry a byli jsme tam tři.*“ Ve věznici byl vystaven polévání studenou vodou, bití, nadávkám, a dalšímu fyzickému násilí. Po šesti týdnech zaplatil pokutu a podepsal, že už se nebude účastnit protivládních demonstrací. Co se této události týká, stěžovatel uvedl rozpor ohledně délky zatčení, který je však akceptovatelný a rozpor v tom, během jaké akce došlo k jeho zatčení. Uvedení jiného data události (květen 2013 oproti dubnu 2012), stejně tak jako uvedení jiného data, kdy probíhala spolupráce se stranou Blue Party, je akceptovatelné s ohledem na rozdíly v etiopském kalendáři, který činí podle žalovaného přibližně sedmileté a osmiměsíční zpoždění oproti kalendáři evropskému, a je zřejmé, že přesný přepočet činil problém např. i tlumočníkovi.

[21] Stěžovatel doložil potvrzení ze dne 5. 11. 2012, dle něhož až dosud (do data vydání potvrzení) pracoval v organizaci Zdravotnické kanceláře pro Kirkos Subcity. Po druhém zatčení byl informován jeho zaměstnavatel a musel skončit v uvedené práci na úřadu, přibližně týden na to nastoupil do nevládní organizace MEDAN ACT. Stěžovatel k tomu doložil potvrzení ve věci zastavení pracovní činnosti jako dozorčího pracovníka zdravotního střediska, z důvodu organizace společnosti proti vládě resp. organizace demonstrace pod záminkou muslimského náboženství, datováno dnem 10. 9. 2005 etiopského letopočtu. V rámci pohovoru ze dne 4. 1. 2017 na dotaz, proč nepožádal o mezinárodní ochranu již v době, když byl v ČR na návštěvě jako turista (září 2013), uvedl: „*byl jsem z vládní práce vyloučen, ale měl jsem slíbené místo v jiné NGO, tak jsem se spoléhal na to, že s vládou nebudu mít nic společného, ale po návratu byla situace jiná. Do NGO jsem se ani nemohl dostat.*“ Na jiném místě uvedl, že v době domovní prohlídky v září 2013 nebyl doma, neboť začínal v nové práci u nevládní organizace, v původní měl zákaz v návaznosti na to, že byl ve vězení (srov. protokol ze dne 29. 7. 2014). Na tomto místě se objevuje rozpor v tvrzení, že se po návratu do práce nemohl ani dostat a tvrzení, že v době prohlídky bytu byl v práci.

[22] Žalovaný na s. 8 napadeného rozhodnutí poukazuje na to, že potvrzení ze dne 10. 9. 2005 znamená, že k zastavení pracovní činnosti ve státním podniku mělo dojít asi 5 dní po datu, které jmenovaný označil jako datum domovní prohlídky, tedy v době, kdy měl pracovat pro nevládní organizaci MEDAN ACT. Dle žalovaného není důvod vydávat potvrzení o zastavení pracovní činnosti zaměstnanci, který na dané pozici nepracuje, navíc s datem, kdy se stěžovatel vůbec nezdržoval na území Etiopie. Nejvyšší správní soud se

s tímto hodnocením neztotožňuje. Žalovaný sám konstatoval, že rozdíl v etiopském kalendáři činí přibližně sedmileté a osmiměsíční zpoždění oproti kalendáři evropskému. Pokud bylo potvrzení ze dne 10. 9. 2005, mohlo se jednat přibližně o květen 2013, tedy období, kdy měl být stěžovatel zatčen. Stěžovatel sice označil den 5. 9. 2013 jako den, kdy byla v jeho bytě provedena domovní prohlídka, nicméně odpověď zní:„ *myslím si, že 5. 9. 2013 (5. 9. 2005 etiopského kalendáře)*“ (srov. č. l. 28 správního spisu). Není zřejmé, zda datum v závorce uvedl taktéž stěžovatel, případně tlumočník, pokud však zpoždění činí sedm let a osm měsíců, nemůže se z logiky věci jednat o den 5. 9. jak v etiopském, tak v evropském kalendáři. Nejvyšší správní soud tudíž neshledal v této části podstatný rozpor v azylovém příběhu.

[23] K politické angažovanosti ve straně Ginbot 7 je relevantní následující. V rámci žádosti o mezinárodní ochranu stěžovatel uvedl, že je členem strany (označena stěžovatelem za ilegální a teroristickou). V rámci písemné přílohy k žádosti stěžovatel uvedl, že v jeho nepřítomnosti „*proběhla prohlídka, sebrali veškeré dokumenty, které považovali, že mám spojitost se stranou Ginbot 7*“ V žádosti rozvedl, že „*kvůli tomu tlaku v náboženství jsem se rozhodl zapojit do politické aktivity, což je ta strana, kterou jsem uvedl.(...) Protože nejen členové, ale i ti, kdo tuto stranu podporují, jsou trestání dle zákona. Tu politickou aktivitu jsem dělal přes lidi, kteří jsou také členy.* (...) *Už na mě určitě mají důkaz, že spolupracuji s tou stranou. Podle sítě té strany si vyměňujeme neoficiální dokumenty*“. Do strany vstoupil na počátku r. 2013 z důvodu náboženského tlaku. Jeho úkolem v rámci strany Ginbot 7 bylo šířit informace k veřejnosti, neboť média jsou pod kontrolou vlády, druhým úkolem bylo navyšování počtů členů strany. Rozšiřoval kopie elektronických písemnosti a další informace. Ve vlastnoručně psaném prohlášení ze dne 28. 11. 2014 uvedl, že se rozhodl podporovat stranu Ginbot 7 po propuštění z vězení, resp. poté, co se dozvěděl, že byl vyhozen z práce (pozn. NSS s ohledem na výše uvedené informace se jedná přibližně o červen 2013). Stěžovatel měl vybrat čtyři lidi a zavést je k vedení buňky organizace. Poté se stal vedoucím buňky a distribuoval propagační materiály strany. Na rozdíl od výše uvedených informací, v pohovoru dne 4. 1. 2017 uvedl, že po druhém vězení viděl, že náboženská cesta nikam nevede, tak se angažoval v Blue Party. Je v kontaktu s Ginbot 7, zapojil se do menšího uskupení, i když není členem, posílal dál materiály. Zemi opustil proto, že měl materiály strany Ginbot 7. Rozpor, na který poukázal žalovaný je tvrzení stěžovatele, že byl členem strany Ginbot 7, zatímco později své členství popřel. Na druhou stranu, stěžovatel od začátku konzistentně opakoval, že jeho faktická činnost spočívala v politické aktivitě – podpoře strany Ginbot 7. Toto tvrzení v průběhu pohovorů neměnil. Rozpor ve výpovědi tedy zůstal, co se otázky členství v Ginbot 7 týká, a dále ohledně toho, od kdy stěžovatel byl členem/podporovatelem strany.

[24] Od 29. srpna 2013 do 6 nebo 7. září 2013 byl stěžovatel v České republice jako turista, ale vrátil se, jako turista neměl možnost zde zůstat. K získání důkazů o jeho spolupráci se stranou Ginbot 7 mělo dojít při prohlídce jeho bytu v září 2013, přibližně čtyři dny po jeho návratu z ČR, kdy mu vzali počítač a další dokumenty. Stěžovatel uvedl, že nebyl doma, neboť začínal v nové práci u nevládní organizace, v původní měl zákaz v návaznosti na to, že byl ve vězení. O domovní prohlídce se dozvěděl od majitelky bytu, než vylomili dveře, tak ji žádali, aby mu zavolala. Vypnul telefon, po nějakém čase jí zavolal a ona ho informovala o tom, že odnesli jeho věci. Od majitelky bytu se dozvěděl, že se jednalo o tyto osoby: jeden policista v uniformě, jeden z bezpečnosti v civilu a jeden z

místního úřadu. V době telefonátu měl u sebe cestovní pas s platnými vízy do ČR a odjel autobusem za strýcem do Metema a se strýcovým přítelem do Súdánu, tento muž mu zajistil cestu do Dánska. V rámci vysvětlení svého odchodu z Etiopie stěžovatel nejprve tvrdil, že cestovní doklad se zařizoval až poté, co byla v jeho bytě provedena prohlídka, poté tvrdil, že cestoval s vlastním pasem, který si vyřídil před osmi lety. Strýc tedy zařizoval pouze cestu a peníze na letenku. Cestoval automobilem přes hraniční přechod Gedarif do Súdánu. Na hranicích se Súdánem probíhá v noci výměna zboží, dopravili ho tam obchodníci. Z Chartúmu pak letěl do Kodaně v Dánsku.

[25] Z výše uvedeného vyplývá, že rozpory byly v otázce, kde se stěžovatel nacházel v době domovní prohlídky, kdy začal pracovat v nevládní organizaci poté, co byl propuštěn z místa na úřadě, zda byl členem nebo pouhým podporovatelem strany Ginbot 7, od kdy tomu bylo, a v jakém období přesně spolupracoval se stranou Blue Party. Je zřejmé, že část rozporů mohla vzniknout díky přepočtům etiopského kalendáře na evropský. Nejvyšší správní soud nepovažuje za přesvědčivé stěžovatelovo zdůvodnění toho, proč stěžovatel nepožádal o mezinárodní ochranu v průběhu své návštěvy ČR, když současně uvedl, že byl v průběhu druhého zatčení (před odjezdem) podroben brutálnímu mučení a nelidskému zacházení, (podle žaloby taktéž sexuálnímu násilí). Na tomto místě se ztotožňuje s krajským soudem v tom, že v žalobě uvedené důvody nekorespondují s tím, co stěžovatel uváděl ve své žádosti o udělení mezinárodní ochrany a následných pohovorech, resp. v žalobě lze spatřit určitou gradaci tvrzených problémů, zejména u popisu mučení, kterému měl být stěžovatel podroben. Bez ohledu na to Nejvyšší správní soud považuje základní dějovou linii za konzistentní a výše uvedené dílčí rozpory nepovažuje za tak závažné, aby měly z celkového hlediska za následek nevěrohodnost stěžovatelova azylového příběhu. Lze odkázat zejména na podanou žádost o mezinárodní ochranu, v níž stěžovatel popsal, že v průběhu jeho nepřítomnosti proběhla domovní prohlídka a byly mu sebrány dokumenty prokazující jeho spojitost se stranou Ginbot 7. Tento důvod náhlého odjezdu ze země původu krátce po návratu z turistické návštěvy České republiky lze posoudit jako věrohodný, neboť stěžovatel si byl vědom toho, že tato strana je považována za ilegální a nejen členové, ale i podporovatelé jsou trestáni. Podle citované judikatury Nejvyššího správního soudu platí, že pokud nastanou nesrovnalosti ve výpovědi, je podstatné, zda tyto nesrovnalosti mají vliv na nevěrohodnost výpovědi jako celku, anebo jeho jednotlivých (avšak podstatných) částí, anebo se týkají podrobností a pro azylový příběh méně podstatných informací. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že nesrovnalosti se týkaly uvedení přesných dat, což mohlo být odůvodněno jiným kalendářem, a dále se týkaly ne úplně klíčových částí příběhu. Podstatná část výpovědi však zůstala v řízení, které trvalo od 29. 7. 2014 do 17. 3. 2017, nezměněna. Nejvyšší správní soud z tohoto důvodu vnímá stěžovatelův azylový příběh jako dosud účinně nezpochybněný.

[26] Je nezbytné poukázat i na několik zjednodušujících úvah, kterých se žalovaný dopustil. Žalovaný dopěl k závěru, že pokud je stěžovatel členem legální opoziční strany Blue Party, pronásledování mu nehrozí. Z Informace MZV ČR, ze dne 13. 12. 2016 však vyplývá, že opozice je trpěna pro iluzi pluralismu, na druhou stranu opoziční strany jsou omezovány ve svém projevu (zákazy veřejných shromáždění, výhrůžky členům, zatýkání lídrů). Členové Blue Party podléhají značné míře autocenzury, v případě příliš hlasitého disentu bezpečnostní složky neváhají zasáhnout. V červenci 2015 byly cca dvě desítky

členů Blue party zatčeny pro plánování demonstrace. Ze zprávy Etiopie, Transformační index Bertesmannovy nadace (BTI) 2016 vyplývá, že nová opoziční strana Modrá strana je umírněným demokratickým hnutím, se širokou podporou a mladými voliči – státní orgány na ni ihned začaly vyvíjet tlak a je neustále sledována. Nejvyšší správní soud k tomu konstatuje, že je tak zřejmé, že legálnost opoziční strany neznamená, že členům nehrozí zásahy nebo zatčení ze strany státu. Žalovaný dále naznačil, že druhé zadržení bylo vyřízeno zaplacením kauce a podpisem čestného prohlášení, stěžovatel neměl mít po propuštění problém s návratem do běžného života. Stěžovatel přitom sám uvedl, že k propuštění z jeho pozice v zdravotním středisku mělo dojít právě v návaznosti na zadržení za podporu Blue Party. Podle žalovaného se stěžovatel rozhodl k opětovnému odcestování až poté, co nezískal slíbené zaměstnání. Stěžovatel však opakovaně uvedl, že odcestoval poté, co mu majitelka bytu zavolala, že v jeho bytě byla provedena domovní prohlídka. Žalovaný konstatoval, že stěžovatel se pouze domnívá, že mu byly zabaveny dokumenty, které mohly být státními orgány použity proti němu. Stěžovatel však v písemném prohlášení uvedl, že majitelka bytu jej informovala o tom, že mu byl odnesen notebook, CD disky a flash disky. Při posuzování doplňkové ochrany žalovaný konstatoval, že ani jedno ze zatčení nesouviselo s činností pro stranu Ginbot 7. To však s ohledem na azylový příběh ani nemohlo, stěžovatel se měl ve straně Ginbot 7 začít angažovat až po jeho druhém zadržení. Podle Informace MZV ze dne 1. 8. 2014 je Ginbot 7 uskupení, které bylo prohlášeno za teroristickou organizaci, neboť otevřeně vyzývalo k politické změně ozbrojeným způsobem, strana je zakázaná a stoupenci jsou pronásledováni. V případě strany, která je označena vládou za teroristickou, je nicméně třeba se zabývat i otázkou, zda je tak označena legitimně, pokud ano, přicházela by v úvahu aplikace vylučujících klauzulí § 15 a § 15a zákona o azylu.

[27] Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, je-li a) pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování (mimo jiné) pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Pro shledání pronásledování z důvodu uplatňování politických práv a svobod či zastávání určitých politických názorů není vždy třeba aktivní vystupování na veřejnosti či členství v politické straně, nýbrž je rozhodující, zda daná forma aktivity vyvolala pronásledování či odůvodněný strach z pronásledování z tohoto důvodu v dané zemi původu, a to s ohledem na její charakteristiky. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57, uvedl: „*Ze samotné skutečnosti, že dotyčný nebyl členem, ale pouze sympatizantem opoziční politické strany, nelze dovozovat, že neprojevil dostatečně svůj politický názor. To platí tím spíše, pokud se jedná o zemi, kde pouhá účast na demonstracích organizovaných opozičními stranami obvykle způsobuje perzekuci ze strany orgánů státní moci.*“

[28] Žalovaný měl tedy posoudit stěžovatelův příběh v rozsahu, v jakém byl v dosavadním řízení o mezinárodní ochraně zjištěn, jako věrohodný a v návaznosti na to se zabývat otázkou, zda stěžovatel byl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání politických názorů. Vzhledem k tomu, že krajský soud se ztotožnil se žalovaným v otázce nevěrohodnosti stěžovatele, zatížil své rozhodnutí vadou, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí.

[29] Stěžovatel v kasační stížnosti namítal, že tady byly dány důvody pro udělení humanitárního azylu (§ 14 zákona o azylu) nebo doplňkové ochrany (§ 14a zákona o azylu). Udělit azyl z humanitárního důvodu lze v případě hodném zvláštního zřetele tehdy, jestliže v řízení nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12. Udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu má taktéž přednost před udělením doplňkové ochrany, neboť doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu. Není-li zřejmé, zda žadateli svědčí důvody pro udělení azylu, nemůže být ve správním řízení postaveno na jisto, zda zde jsou důvody pro udělení doplňkové ochrany. Žalovaný musí tedy buď účinně zpochybnit stěžovatelův azylový příběh, nebo s ohledem na zprávy o zemi původu vyhodnotit, zda stěžovatel splňuje podmínky pro udělení azylu. Teprve v případě závěru, že mu azyl podle § 12 udělit nelze, zvážit možnost dalších forem mezinárodní ochrany. Zejména v případě doplňkové ochrany je pak nezbytné zjistit, zda stěžovateli nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy, a to s přihlédnutím k obsahu aktuálních zpráv o zemi původu (srov. např. Informace MZV z 1. 8. 2014, podle které v případě návratu neúspěšného žadatele o mezinárodní ochranu nelze vyloučit, že se o něj bude zajímat tajná policie, která má v Etiopii silné postavení a propracovaný systém. Pokud by se jednalo o stoupence opozičních sil, lze podle zprávy předpokládat, že primárním zdrojem jeho problémů bude daná politická činnost.)

[30] Nejvyšší správní soud tedy z výše uvedených důvodů shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu. S ohledem na to, že v posuzovaném případě byly již v řízení před krajským soudem důvody pro to, aby rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno, Nejvyšší správní soud postupoval podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude nutno posoudit, zda tvrzení stěžovatele (v pochybnostech považováno za věrohodné), bude opodstatněné a tedy způsobilé založit některý z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Právním názorem, který vyslovil zdejší soud ve zrušujícím rozsudku, je správní orgán za přiměřeného použití § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán.

[31] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatel byl v řízení před krajským soudem nejprve zastoupen ustanoveným zástupcem Organizací pro pomoc uprchlíkům. Poté převzal jeho zastoupení advokát na plnou moc. Proto mu náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“).

[32] Za řízení o žalobě přiznal Nejvyšší správní soud náhradu nákladů za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení, a účast na jednání před soudem [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a g) advokátního tarifu] v celkové výši 6 200 Kč, a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 600 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na jeho právní zastoupení v řízení před krajským soudem činí částku ve výši 6 800 Kč zvýšenou, vzhledem k tomu, že zástupce je plátcem DPH, o částku 1 428 Kč na DPH ve výši 21 %, celkem tedy 8 228 Kč.

[33] Za řízení o kasační stížnosti přiznal Nejvyšší správní soud náhradu nákladů za jeden úkon právní služby, tj. podání kasační stížnosti [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] ve výši 3 100 Kč a dále paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady na právní zastoupení v řízení před Nejvyšším správním soudem činí částku ve výši 3 400 Kč zvýšenou o částku 714 Kč na DPH ve výši 21 %, celkem tedy 4 114 Kč. Za řízení před krajským soudem a Nejvyšším správním soudem tedy přísluší stěžovateli náhrada nákladů řízení v celkové výši 12 342 Kč. K jejímu uhrazení stanovil Nejvyšší správní soud žalovanému přiměřenou lhůtu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. dubna 2019

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu